

17.2.2020

פרוטוקול ישיבת ועדת איכות הסביבה

נוכחים: אמיר פלג (יו"ר), מולי ספקטור, יובל בר, רויטל דג'אווי-בן יעקב, אריק דניאלי, מרק מרקוס (נציג ציבור), אלה פלד (נציגת ציבור) עמי אוליאל (נציג ציבור), עדי חמאווי (נציג ציבור) בשמת גלין (מנהלת אגף איכות הסביבה), שחר יסינובסקי (מנהל יחידה סביבתית נגב מערבי) תומר מהלר (רכז איכות סביבה).

מוזמנים: יפעת ליפנר ואן-חרבנברוק (דוברת המועצה).

התנצלו: רותם בוקסבאום, דנה אדמון-אדרי, יהודית מימון

חסרים: רננה אילן (המשרד להגנת הסביבה).

עדכונים:

נוכחות בישיבות

הנוכחות בישיבות חשובה ביותר. חברי הוועדה מתבקשים לעשות את המיטב על מנת להגיע לישיבות. חבר ועדה שלא יכול להגיע מתבקש לעדכן על כך מראש את יו"ר הוועדה.

פחים

ישנן תלונות מתמשכות על בעיות בריקון הפחים עקב עבודה לקויה של הקבלנים כמו כן ישנן תלונות על ניקיון הפחים. אי ריקון הפחים והיותם מלוכלכים הופך את הפחים לבעיה תברואתית וסביבתית (מפגעי ריח, ייצור זבובונים ועוד). מנהלת האגף הדגישה שיש מעקב אחר הנושא ושקבלני פינוי האשפה אף נקנסו מספר פעמים. לצד זאת ממתינים להתקנתו של קורא שבבים על הפחים דבר שיאפשר מעקב צמוד ותמידי אחרי נושא הפיכת הפחים וריקונם.

זבובוני תסיסה

התקבלו דיווחים על בעיה קשה של זבובוני תסיסה בעיקר בדרום המועצה. פקחי האגף זיהו את הבעיה שנבעה מגידול חקלאי. הנושא מטופל בשיתוף פעולה בין האגף לאיכות הסביבה, החקלאים וליאור קטרי מהוועדה החקלאית.

חינוך סביבתי

נציגי הוועדה השתתפו בישיבת ועדת ההיגוי בנוכחות עדן רכזת החינוך הסביבתי החדשה של המועצה (פירוט קצר בהמשך). לצד זאת עלו בישיבת הוועדה שאלות לגבי מה שנראה ככפל תפקידים בנושא זה לאחר שמונתה מטעם האגף לאיכות הסביבה עובדת נוספת שעוסקת בתחומים הנושקים לחינוך הסביבתי. הוועדה הדגישה כי דרישתה לתקצוב נרחב של החינוך הסביבתי בתקציב

2020 נבעה מרצונה לאחד כוחות ומשאבים ולהשתמש בכסף זה בין היתר להגדלת נפח המשרה של רכזת החינוך הסביבתי שכרגע עומד על 25 אחוז בלבד. אמירה זו עלתה בברור בישיבות קודמות של הוועדה בהן דנו בחינוך הסביבתי. כמו כן ביקשה הוועדה להתעדכן מראש בפעמים הבאות כאשר מתקבלת החלטה בנוגע לכספים שעל התוספת שלהם לתקציב נלחמה הוועדה. לפי גישת הוועדה אין טעם בכפל תפקידים ובשתי עובדות אשר מבצעות במקביל עבודה דומה מאוד (גם עדן מתחילה במיפוי המצב במועצה) ויש להקדיש את מירב המשאבים להעסקת רכזת אחת של חינוך סביבתי במועצה במשרה כמה שיותר מלאה בין אם זו דניאל ובין אם זו עדן. מנהלת האגף הדגישה שיש תוכנית עבודה צמודת תקציב של האגף שאושרה וניתן לאשרר אותה שוב בוועדה. לדבריה דניאל נשכרה לצורך מאוד מסויים והוא מיפוי של הנושא הסביבתי והפרוייקטים הסביבתיים שיש במועצה. ישנם נושאים בתחום זה שחורגים מתחום החינוך. דניאל תייצר מסד שקוף של מידע לשירות כל הגורמים במועצה. המטרה היא שעדן ודניאל יעזרו אחת בשנייה. בשמת הדגישה שדניאל אינה עובדת האגף והיא נשכרה כפרוייקטורית למספר מוגבל של חודשים. בנוסף דניאל עובדת עם הילה קטרי בפרויקט "מועצה בריאה ומקיימת" ויש ממשקים רבים בין נושא זה לבין נושאי איכות סביבה וקיימות. הובהר שדניאל מגיעה למשימה מאוד ברורה של מיפוי. זוהי משימה קצובה בזמן שיש לה התחלה, אמצע וסוף. העבודה של דניאל תתחיל ותגמר בחודשים הקרובים כאשר עדן והתפקיד שלה הם לטווח ארוך יותר.

ישיבה ראשונה של צוות ההיגוי בתחום החינוך הסביבתי

חברי הוועדה שהשתתפו בישיבת צוות ההיגוי עדכנו כי הנושא שעליו הוחלט כנושא מוביל הוא "חיבור בין חוסן לבין איכות סביבה". המשרה של רכזת החינוך מאוד מובנית והיא מוגדרת במפורש בקול קורא הממשלתי. 80 אחוז מתשומת הלב והמשאבים מוקדשים לחינוך בבתי הספר ו20 אחוז מוקדשים לנושאים בקהילה. נושא הקיימות מודגש בהנחיות של ועדת ההיגוי תחת ראשי התיבות חמ"ם: "חינוך מקומי מקיים". חברי הוועדה יצאו בהרגשה מאוד טובה מבחינת אנשים שישבו בוועדה והרצינות שהייתה שם. המשימה של רכזת החינוך לשנה זו היא ביצוע תוכניות ומיפוי. כניסה ממשית למוסדות החינוך תחל כנראה רק בשנת הלימוד הבאה. לצד רכזת החינוך הסביבתי ישנם גם קולות קוראים בנושא חינוך בגנים ובגיל הרך. נושא זה גם מתקיים במועצה ומופעל על ידי אגף החינוך לצד רכזת החינוך הסביבתי. הוועדה מתכננת לקיים ישיבה מיוחדת על נושא החינוך הסביבתי בשיתוף כל הגורמים העוסקים בכך במועצה בהמשך השנה (ככל הנראה במהלך חודש יולי).

הסברה ופרסום בתחום איכות הסביבה – שיחה עם יפעת דוברת המועצה

יפעת מדגישה כי היא תדבר על הפאן הפרסומי. השנה נושא איכות הסביבה הוא הראשון בסדר העדיפויות המועצתי מראש המועצה ומטה. כך גם בהיבט הפרסומי-שיווקי. יש בהקשר זה שלוש

מטרות: 1) סדר יום חדש במועצה – היה את סדר היום החינוכי והבטחוני. נושאים אלו תמיד יעמדו בראש. עד כה לא הייתה אמירה ברורה בהקשר לאיכות הסביבה בנוגע לסדר העדיפויות המועצתי. המטרה היא לעודד מודעות של התושבים הציבור והקהילה לנושא זה ולחבר אליו את כולם. במועצה מודעים לכך שהנושא הזה מעורר הרבה כעס ותלונות וחשוב למועצה מאוד לשקף לתושבים את מעשיה בתחום זה (2) אמירה שמגיעה לתושבים ישירות מראש המועצה בדף השבועי שלו ובפלטפורמות תקשורת נוספות לפיו נושא זה מקבל השנה עדיפות עליונה (3) לייצר שפה חדשה במועצה בתחום של איכות הסביבה; גם שפה ויזואלית וגם מילולית הסברתית. גויסה לצורך זה אשת מקצוע תושבת המועצה. הכוונה היא לייצר דמות מצוירת שתזוהה עם נושא איכות הסביבה ותהיה חלק מכל הקמפיינים בתחום.

נושא המענה לתושבים ולתלונותיהם גם כן נמצא על סדר היום. בין היתר סוכם עם בשמת ותומר שתומר יהיה אחראי על מענה לתלונות תושבים ברשתות החברתיות. חשוב שלאגף לאיכות הסביבה יהיו פנים ושמות שהציבור מכיר. נקודה נוספת בה יתמקדו השנה היא מספר אירועי שיא הקשורים לנושא איכות הסביבה [חשוב לציין שבעקבות מגפת הקורונה האירועים המתוארים כאן נדחו או בוטלו, א"פ]. אירועים לדוגמא – 1) המושמשוק – אירוע שהמהות שלו היא קיימות. השנה תהיה בו גם שדרת אנשים שמתנדבים בתחומים שונים כולל בתחום איכות הסביבה. הפרויקט הזה מובל על ידי דניאל כחלק מעבודת ב"מועצה בריאה ומקיימת" (2) אירוע בנושא כלבים – ישנה הבנה שכלבים הם חלק מהחוסן של תושבי האזור. מצד שני פעמים רבות עיסוק המועצה בכלבים הוא שלילי סביב נושא הכלבים המשוטטים וכו'. המטרה היא לקיים אירוע כייפי לכלבים ולבעליהם ולחבר אותו לתחום איכות הסביבה ובע"ח (3) אירוע של "מועצה בריאה ומקיימת". שילוב איכות הסביבה באירוע זה נמצא בתהליך חשיבה יחד עם הילה קטרי (4) חודש מודעות לאיכות הסביבה בשיתוף המרכז הקהילתי והאגף לשירותים חברתיים (5) קיום יום ניקיון מועצתי במהלך חודש מרץ.

חברי הוועדה הדגישו את הצורך בהעברה תמידית ומתמשכת של מסרים סביבתיים לתושבי המועצה בכל הפלטפורמות האפשריות. לדוגמא, הדגשת הצלחת המאבק בנושא השריפות והסברה על הנזק הבריאותי שהן גורמות. הסברה מתמשכת על נושא המחזור והעלאת וחיזוק המודעות לתחום זה. פרסום שוטף של פעילות האגף ופעילויות האכיפה שנעשות על מנת להבהיר לתושבים את המאמצים והעשייה המועצתית בתחום. גם שיתוף הציבור מראש במקרה של מפגע סביבתי והסברה עליו ועל הטיפול בו בזמן אמת יכולים להפחית הרבה תלונות וטענות כלפי תפקוד המועצה. יפעת הסכימה שהנושא החשוב ביותר כרגע הוא העלאת המודעות והתודעה הסביבתית במועצה. יש לעשות זאת בעיקר בפלטפורמות כגון הפייסבוק, קבוצות הוואטסאפ של יפעת, אתר האינטרנט החדש של המועצה ועוד.

נושא נאמני איכות סביבה – הנושא הועלה על ידי יפעת. חברי הוועדה רואים בו חשיבות גדולה אבל מדגישים כי נושא זה צריך להיות מנוהל ומרוכז על ידי בעל תפקיד במועצה (בדומה לנושא הצח"י). הסתמכות על מתנדב או מתנדבים שינהלו את המערך של נאמני איכות הסביבה תוביל לכשלון (כך

על פי ניסיון העבר). הוועדה תשמח להוביל את הדרישה ליצירת משרה לתחום זה. בשמת הציעה לפנות בנושא זה להילה קטרי מכיוון שזה נכנס תחת שני הכובעים שלה – "מועצה בריאה ומקיימת" ותחום ההתנדבות. כמובן שאם ראש המועצה הצהיר שהוא העלה את נושא איכות הסביבה לראש סדר העדיפויות זה צריך להתבטא גם במשאבים כגון תקצוב של מערך נאמני איכות סביבה במועצה. כמו כן הוועדה הבהירה שפרסומים ועשייה שיווקית סביב נושא איכות הסביבה הם דברים חשובים מאוד אבל אם הם יבואו על רקע של קיץ נוסף של זבובים ושריפות זה עלול להראות כלעג לרש. לדברי יפעת כבר בחודשים הקרובים יעלה קמפיין עם הדמות החדשה שנבחרה ללוות את נושא איכות הסביבה במועצה. בין היתר יתמקד הקמפיין בעידוד נושא המחזור. הוועדה שמחה מאוד לראות את ההתקדמות בתחום ואת עצם העובדה שהנושא מקבל עדיפות עליונה במועצה והודתה מאוד ליפעת על השתתפותה ועל שיתוף הפעולה איתה.

תומר מהלר רכז איכות סביבה במועצה

תומר הציג את עצמו ואת תפקידו. תומר מתגורר בגבולות. בעל תואר בנושאי איכות הסביבה ומכיר את הנושא היטב מכל צדדיו. התפקיד שלו כולל גם פיקוח וגם הובלת יוזמות בנושא איכות הסביבה במועצה. לדבריו הוא ובשמת יעבדו צמוד עם רכזת החינוך הסביבתית ויעזרו בכל מה שאפשר. תומר מתמקד כרגע לצד עבודת הניטור והפיקוח בנושא הפסולת החקלאית ומציאת פתרונות קצה לפסולת זו. הגדרת התפקיד כ"רכז איכות סביבה" מאפשרת לו כנפיים רחבות יותר ותחומי עשייה נוספים מעבר לפיקוח. הוועדה מברכת על הצטרפותו של תומר ורואה בו ובתפקידו תוספת כוח משמעותית מאוד.

נושא זבובים, תברואה ופיקוח

בשמת הדגישה שהאכיפה היא אמצעי ולא מטרה. כרגע עוסקים בתחום האכיפה והניטור – תומר, אופיר וינון. ינון הוא בעצם מחליפו של עמרם התברואן ועוסק לצד פעולות הניטור גם בפעולות תברואה ובדיקות מים. כרגע, עקב הגדלת כוח האדם, יש כוון בפועל בכל יום בשבוע. הכוון קופץ לכל התראה סביבתית בכל שעות היום ומגיע לטפל בה. כלפי כל שריפה שמתגלה או כל מפגע אחר מתבצעת אכיפה על ידי האגף. לגבי נושא הזבובים – ישנם שני אפיקים – (1) אכיפה (2) פעולות הסברה מול החקלאים בשיתוף עם ליאור קטרי ובמקרה הצורך גם משרד החקלאות.

פקח עונתי נוסף – הוועדה שאלה מתי מתוכנן להצטרף הפקח הנוסף. נאמר שהוא יצטרף בהתאם לתנאי מזג האוויר. כשיתחמם ויתחילו מפגעים יצטרף לצוות פקח נוסף. לשאלת הוועדה מה יהיה היקף העבודה של הפקח העונתי הנוסף לא קיבלה הוועדה תשובה ברורה. הוועדה הזכירה כי האמירה הברורה של המועצה הייתה שהפקח הנוסף יעבוד במשרה מלאה במשך כל התקופה

החמה וכך בעצם יהיו שלושה פקחים במשרה מלאה. הוועדה הדגישה כי הניטור והזיהוי בשטח הם הגורמים המרכזיים למניעת מפגעי זבובים והוסיפה שלאחר הצעת ההחלטה שהגישה הובטח לה שהפקח העונתי יהיה במשרה מלאה. רק בעקבות הבטחה זו הורדה הצעת ההחלטה מסדר היום. הוועדה לא הצליחה לקבל תשובות ברורות על נושא זה של היקף משרת הפקח העונתי במהלך הישיבה.

שינוי ממשק הדברת הזבובים – בעקבות מסקנות משנים קודמות הוחלט להפחית את מספר המלכודות ולתת דגש רב יותר על נושא הפחים וריסוסם. הפחים הם מוקד משיכה לזבובים ומוקד יצור זבובים. הכוונה לרסס בתוך הפחים ובנוסף לקיים סבב של שטיפת פחים בהקדם. בנוסף יעשו ריסוסים ייעודיים לקראת אירועים גדולים ביישובים. מבחינת הצורך בקבלן חיצוני לצורכי ריסוס הזבובים ותפעול המלכודות - הובהר שיש צורך כזה מכיוון שכוח האדם כרגע במחלקת התברואה אינו מספיק לקיום עבודה עצמית של המועצה בתחום זה. ישנו עובד שירד לשני ימי עבודה ועובד נוסף עוסק בנושא הפחים ותיקונם.

ריסוק הגזם החקלאי ופסולת חקלאית

התבצע ניסוי של מקצצת גזם. הניסוי התקיים על גזם מעורב בניילון ולכן התוצאה של זה היא אשפה שיש לפנות להטמנה. המטרה היא לייצר הפרדה בין הגזם לניילונים ולקצץ גזם נקי. ברגע שהגזם נקי ניתן להשתמש בו בשלושה היבטים: (1) שריפת הגזם באתר שהופך אותו לאנרגיה (אתר דיייה) (2) שילוב בתוך אתרי הקומפוסט (דורש פיקוח מלא על תהליך הקומפוסטציה ותקנים ברורים כדי לא לגרום לנזק לחקלאים) (3) הקטנת נפח הגזם ואיתו גם הקטנת הבעיה (פחות מומלץ). לשאלת הוועדה לגבי הגזם המעורב בניילון נאמר שגזם כזה צריך לעבור הפרדה ומיון או להישלח להטמנה. לצד זאת מקווה המועצה לגייס תקציבים נוספים על מנת לעבות את מערך קיצוץ הגזם העתידי. מי שמוביל את הנושא הזה במועצה הוא סגן ראש המועצה מאיר יפרח.

פסולת בדרך השדות - דרך השדות נוקתה. בנוסף ישנו שת"פ עם יחידת אכיפת הפסולת של הרט"ג. שוט האכיפה של רט"ג יותר חזק ולכן השת"פ איתם חשוב. הכוונה היא להגיע לעבריינים וללכוד אותם. הוועדה הדגישה בפני בשמת ותומר את הגב המלא שיש להם מהוועדה ומהמליאה לבצע את כל פעולות האכיפה הנדרשות אל מול מי שמזהם את המועצה, גורם לזבובים ושריפות ופוגע קשות בבריאות ובאיכות החיים של תושבי המועצה. צריך לעצור את הפעולות המנוגדות לחוק ללא פחד וללא כניעה לשום לחצים.

תודה רבה לבשמת תומר ויפעת על השתתפותם בישיבה.